

Μετανάστες, Αιτούντες Άσυλο και Πρόσφυγες

Γενικές Οδηγίες

Γενικές Οδηγίες για Μετανάστες, Αιτούντες Άσυλο και Πρόσφυγες

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση σε μεθόδους διδασκαλίας)

1. Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικής τους ταυτότητας, όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.
2. Έχετε μια σαφή εικόνα του ακαδημαϊκού προφίλ των μαθητών αυτών, με ειδική έμφαση στα προγενέστερα ακαδημαϊκά τους επιτεύγματα, έτσι ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη της ύλης που έχουν ήδη διδαχθεί. Μια σημαντική πρόκληση για αυτή την ομάδα μαθητών είναι η αναγνώριση των ακαδημαϊκών τους επιτευγμάτων.
3. Δώστε ιδιαίτερη έμφαση στη διδασκαλία της γλώσσας υποδοχής (επιπλέον προσωποποιημένη διδασκαλία, ενισχυτική διδασκαλία).
4. Ενθαρρύνετε την κοινωνική ενσωμάτωση αυτών των μαθητών μέσω της οργάνωσης της εργασίας σε μικρές ομάδες για την εκπόνηση κοινών μαθησιακών δραστηριοτήτων και εξωσχολικών εκδηλώσεων. Κάντε σίγουρο πως στο πλαίσιο αυτών των ομάδων διασφαλίζεται η ελάχιστη γλωσσική επικοινωνία (π.χ. χρησιμοποιήστε μαθητές-μεταφραστές ή εξασφαλίστε ότι τουλάχιστον δυο μέλη της ομάδας μιλάνε την ίδια γλώσσα).
5. Αποφύγετε τη χρήση πιθανών προσβλητικών στερεοτυπικών αναφορών σε πολιτιστικές, θρησκευτικές, εθνικές ή άλλες ομάδες κατά τη διδασκαλία.
6. Προσδιορίστε τις ομοιότητες και τις διαφορές των αξιών των διαφόρων ομάδων μέσα στην τάξη. Σχεδιάστε δραστηριότητες που δίνουν την ευκαιρία στους μαθητές να εκφράσουν τις προσωπικές αξίες και πεποιθήσεις τους έτσι ώστε να δημιουργηθεί μια αίσθηση του «ανήκειν» στην ομάδα.
7. Διδάξτε θέματα που αφορούν άλλες κουλτούρες, χώρες και θρησκείες με έναν απροκατάληπτο τρόπο, θέτοντας υπό αμφισβήτηση και αποδομώντας απόψεις για τον πολιτισμό και τη θρησκεία.
8. Δώστε στους μαθητές διάφορες ευκαιρίες και τρόπους ώστε να εκφράσουν τις εμπειρίες της ζωής τους. Η τέχνη και αφήγηση ιστοριών είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικές τεχνικές σε αυτή την περίπτωση.

Οδηγίες στο επίπεδο του σχολείου (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

Ανακοινώσεις/Σήμανση στο σχολείο

Εξηγήστε με σαφήνεια με ποιο τρόπο λειτουργεί το συγκεκριμένο σχολείο, ποιοι είναι οι κανόνες τους και οι βασικές αξίες που υπηρετεί. Αυτό αφορά κυρίως τους μαθητές που είναι μετανάστες πρώτης γενιάς.

Κοινότητα

1. Εξηγήστε με σαφήνεια τόσο στους μαθητές, όσο και στους γονείς, με ποιο τρόπο λειτουργεί το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα, κυρίως σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών προέλευσης. Ειδικότερα, εξηγήστε με ποιο τρόπο οι απαιτήσεις, οι κανόνες και η συμπεριφορά στο σχολείο διαφέρουν από τα σχολεία της χώρας προέλευσης των μαθητών.
2. Συνεργαστείτε με ήδη ενσωματωμένες στην ελληνική κοινωνία οικογένειες μεταναστών δεύτερης γενιάς από τις ίδιες εθνικές ή γλωσσικές κοινότητες με αυτές των νέων μαθητών μεταναστών, ζητώντας τους να λειτουργήσουν ως πολιτισμικοί διαμεσολαβητές ή ακόμα και απλώς ως μεταφραστές, ώστε να διευκολύνουν τη γονική συμμετοχή των νέων οικογενειών μεταναστών στο σχολείο. Η οδηγία αυτή αφορά περισσότερο τους μαθητές μετανάστες πρώτης γενιάς.

Προσαρμογές του Εκπαιδευτικού Προγράμματος

1. Εφαρμόστε μια συνοπτική μορφή του αναλυτικού προγράμματος, ώστε να δώσετε τη δυνατότητα σε αυτούς τους μαθητές να αναπληρώσουν βασικές έννοιες (κυρίως για μαθητές μετανάστες πρώτης γενιάς).
2. Δώστε ιδιαίτερη έμφαση στη διδασκαλία της γλώσσας της χώρας υποδοχής με επιπλέον διδακτικές ώρες.
3. Εφαρμόστε εξωσχολικές δραστηριότητες, έτσι ώστε να επιτύχετε το στόχο της κοινωνικής ενσωμάτωσης αυτών των μαθητών στη σχολική κοινότητα.

Πειθαρχία

Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικής τους ταυτότητας, όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την παρουσία τους στη χώρα ή η θρησκεία τους.

Εκπαιδευτικές επισκέψεις / Εκδρομές / Κατασκηνώσεις / Σχολικές ανταλλαγές / Εκδρομές στο Εξωτερικό

Οργανώστε σχολικές εκδηλώσεις, projects και επισκέψεις, τα οποία προωθούν την διαπολιτισμική κατανόηση και λαμβάνουν υπόψη τις πολιτισμικές ευαισθησίες των μεταναστών μαθητών. Αποφύγετε εκδηλώσεις φολκλορικού χαρακτήρα (π.χ. φεστιβάλ μαγειρικής, μουσικής ή χορού των «ξένων»), καθώς αυτές μπορεί να εντείνουν τα στερεότυπα θέτοντας τους μαθητές μετανάστες ή πρόσφυγες στο επίκεντρο της προσοχής λόγω της καταγωγής τους. Τέτοιου είδους εκδηλώσεις θεωρούν τον πολιτισμό ως κάτι στατικό και μόνιμο και όχι ως κάτι που μπορεί να είναι ρευστό και να αλλάζει.

Φαγητό (Κυλικείο / Επισκέψεις / Κατασκηνώσεις / Εκδρομές)

Δημιουργήστε μια ατμόσφαιρα πολιτισμικής ανοχής που επιτρέπει σε όλους τους μαθητές να εξασκούν τις πολιτιστικές και θρησκευτικές τους συνήθειες. Για παράδειγμα, ίσως είναι πολύ δύσκολο για κάποιους μαθητές να βρίσκουν τον απαραίτητο χρόνο και τον απαραίτητο χώρο, ώστε να προσεύχονται κατά τη διάρκεια του σχολείου ή να βρίσκουν φαγητό στο σχολικό κυλικείο που επιτρέπεται από τη θρησκεία τους ή ακόμα και να ακολουθούν τον τρόπο ενδυμασίας της πολιτιστικής ή θρησκευτικής ομάδας στην οποία ανήκουν.

Άλλα (Εκπαίδευση/Σχολικό σύστημα)

1. Εξηγήστε με σαφήνεια τόσο στους μαθητές όσο και στους γονείς με ποιο τρόπο λειτουργεί το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα, κυρίως σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών προέλευσης. Ειδικότερα εξηγήστε με ποιο τρόπο οι απαιτήσεις, οι κανόνες και η συμπεριφορά στο σχολείο διαφέρουν από τα σχολεία της χώρας προέλευσης των μαθητών.
2. Εξηγήστε με σαφήνεια με ποιο τρόπο λειτουργεί το συγκεκριμένο σχολείο, ποιοι είναι οι κανόνες τους και οι βασικές αξίες που υπηρετεί. Αυτό αφορά κυρίως τους μαθητές που είναι μετανάστες πρώτης γενιάς.

Άλλα (εξωσχολικές δραστηριότητες)

Εφαρμόστε εξωσχολικές δραστηριότητες, έτσι ώστε να επιτύχετε το στόχο της κοινωνικής ενσωμάτωσης αυτών των μαθητών στη σχολική κοινότητα.

Γονείς/Σύλλογοι Γονέων

1. Ενισχύστε την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών μέσω της διοργάνωσης συζητήσεων με γονείς μαθητών μεταναστών, προσφύγων ή αιτούντων άσυλο, αλλά και μέσω της συστηματικής τους επιμόρφωσης αναφορικά με τις κυρίαρχες αξίες αυτών των ομάδων μαθητών από εκπροσώπους των αντίστοιχων κοινοτήτων
[Αναφορά: McBrien, J. L. (2005). Educational needs and barriers for refugee students in the United States: A review of the literature. Review of educational research, 75(3), 329-364.]

2. Εξηγήστε με σαφήνεια, τόσο στους μαθητές όσο και στους γονείς, με ποιο τρόπο λειτουργεί το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα κυρίως σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών προέλευσης. Ειδικότερα, εξηγήστε με ποιο τρόπο οι απαιτήσεις, οι κανόνες και η συμπεριφορά στο σχολείο διαφέρουν από τα σχολεία της χώρας προέλευσης των μαθητών.
3. Εξηγήστε με σαφήνεια με ποιο τρόπο λειτουργεί το συγκεκριμένο σχολείο, ποιοι είναι οι κανόνες τους και οι βασικές αξίες που υπηρετεί. Αυτό αφορά κυρίως τους μαθητές που είναι μετανάστες πρώτης γενιάς.
4. Συνεργαστείτε με ήδη ενσωματωμένες στην ελληνική κοινωνία οικογένειες μεταναστών δεύτερης γενιάς από τις ίδιες εθνικές ή γλωσσικές κοινότητες με αυτές των νέων μαθητών μεταναστών, ζητώντας τους να λειτουργήσουν ως πολιτισμικοί διαμεσολαβητές ή ακόμα και απλώς ως μεταφραστές, ώστε να διευκολύνουν τη συμμετοχή των γονική συμμετοχή των νέων οικογενειών μεταναστών στο σχολείο. Η οδηγία αυτή αφορά περισσότερο τους μαθητές μετανάστες πρώτης γενιάς.

Ασφάλεια

1. Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικής τους ταυτότητας όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.
2. Εξηγήστε με σαφήνεια με ποιο τρόπο λειτουργεί το συγκεκριμένο σχολείο, ποιοι είναι οι κανόνες τους και οι βασικές αξίες που υπηρετεί. Αυτό αφορά κυρίως τους μαθητές που είναι μετανάστες πρώτης γενιάς.

Προγραμματισμός Εκδηλώσεων

Δημιουργήστε μια ατμόσφαιρα πολιτισμικής ανοχής, που επιτρέπει σε όλους τους μαθητές να εξασκούν τις πολιτιστικές και θρησκευτικές τους συνήθειες. Για παράδειγμα, ίσως είναι πολύ δύσκολο για κάποιους μαθητές να βρίσκουν τον απαραίτητο χρόνο και τον απαραίτητο χώρο, ώστε να προσεύχονται κατά τη διάρκεια του σχολείου ή να βρίσκουν τρόφιμα στο σχολικό κυλικείο που επιτρέπονται από τη θρησκεία τους ή ακόμα και να ακολουθούν τον τρόπο ενδυμασίας της πολιτιστικής ή θρησκευτικής ομάδας στην οποία ανήκουν.

Σχολικά διαλείμματα

1. Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικής τους ταυτότητας όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την

παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.

2. Δημιουργήστε μια ατμόσφαιρα πολιτισμικής ανοχής, που επιτρέπει σε όλους τους μαθητές να εξασκούν τις πολιτιστικές και θρησκευτικές τους συνήθειες. Για παράδειγμα, ίσως είναι πολύ δύσκολο για κάποιους μαθητές να βρίσκουν τον απαραίτητο χρόνο και τον απαραίτητο χώρο ώστε να προσεύχονται κατά τη διάρκεια του σχολείου ή να βρίσκουν τρόφιμα στο σχολικό κυλικείο που επιτρέπονται από τη θρησκεία τους ή ακόμα και να ακολουθούν τον τρόπο ενδυμασίας της πολιτιστικής ή θρησκευτικής ομάδας στην οποία ανήκουν.

Σχολικές Γιορτές / Εκδηλώσεις / Δραστηριότητες

Οργανώστε σχολικές εκδηλώσεις, projects και επισκέψεις, τα οποία προωθούν την διαπολιτισμική κατανόηση και λαμβάνουν υπόψη τις πολιτισμικές ευαισθησίες των μεταναστών μαθητών. Αποφύγετε εκδηλώσεις φολκλορικού χαρακτήρα (π.χ. φεστιβάλ μαγειρικής, μουσικής ή χορού των «ξένων»), καθώς αυτές μπορεί να εντείνουν τα στερεότυπα θέτοντας τους μαθητές μετανάστες ή πρόσφυγες στο επίκεντρο της προσοχής λόγω της καταγωγής τους. Τέτοιου είδους εκδηλώσεις θεωρούν τον πολιτισμό ως κάτι στατικό και μόνιμο και όχι ως κάτι που μπορεί να είναι ρευστό και να αλλάζει.

Σχολικά έργα (projects)

Οργανώστε σχολικές εκδηλώσεις, projects και επισκέψεις, τα οποία προωθούν την διαπολιτισμική κατανόηση και λαμβάνουν υπόψη τις πολιτισμικές ευαισθησίες των μεταναστών μαθητών. Αποφύγετε εκδηλώσεις φολκλορικού χαρακτήρα (π.χ. φεστιβάλ μαγειρικής, μουσικής ή χορού των «ξένων»), καθώς αυτές μπορεί να εντείνουν τα στερεότυπα θέτοντας τους μαθητές μετανάστες ή πρόσφυγες στο επίκεντρο της προσοχής λόγω της καταγωγής τους. Τέτοιου είδους εκδηλώσεις θεωρούν τον πολιτισμό ως κάτι στατικό και μόνιμο και όχι ως κάτι που μπορεί να είναι ρευστό και να αλλάζει.

Ενδυμασία στο σχολείο

Δημιουργήστε μια ατμόσφαιρα πολιτισμικής, ανοχής που επιτρέπει σε όλους τους μαθητές να εξασκούν τις πολιτιστικές και θρησκευτικές τους συνήθειες. Για παράδειγμα, ίσως είναι πολύ δύσκολο σε κάποιους μαθητές να βρίσκουν τον απαραίτητο χρόνο και τον απαραίτητο χώρο ώστε να προσεύχονται κατά τη διάρκεια του σχολείου ή να βρίσκουν φαγητό στο σχολικό κυλικείο, που επιτρέπεται από τη θρησκεία τους ή ακόμα και να ακολουθούν τον τρόπο ενδυμασίας της πολιτιστικής ή θρησκευτικής ομάδας στην οποία ανήκουν.

Υποστήριξη μαθητών

1. Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικής τους ταυτότητας όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την

παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.

2. Εξηγήστε με σαφήνεια, τόσο στους μαθητές όσο και στους γονείς, με ποιο τρόπο λειτουργεί το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα, κυρίως σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών προέλευσης. Ειδικότερα εξηγήστε με ποιο τρόπο οι απαιτήσεις, οι κανόνες και η συμπεριφορά στο σχολείο διαφέρουν από τα σχολεία της χώρας προέλευσης των μαθητών.
3. Συνεργαστείτε με ήδη ενσωματωμένες στην ελληνική κοινωνία οικογένειες μεταναστών δεύτερης γενιάς από τις ίδιες εθνικές ή γλωσσικές κοινότητες με αυτές των νέων μαθητών μεταναστών, ζητώντας τους να λειτουργήσουν ως πολιτισμικοί διαμεσολαβητές ή ακόμα και απλώς ως μεταφραστές, ώστε να διευκολύνουν τη συμμετοχή των γονική συμμετοχή των νέων οικογενειών μεταναστών στο σχολείο. Η οδηγία αυτή αφορά περισσότερο τους μαθητές μετανάστες πρώτης γενιάς.
4. Αναθέστε το ρόλο του συμβούλου σε μαθητές αυτών των ομάδων σε εκπαιδευτικούς με ειδίκευση στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Βασικό καθήκον αυτών των εκπαιδευτικών συμβούλων είναι η υποστήριξη αυτών των μαθητών ώστε να ξεπεράσουν πιθανά τραύματα που έχουν βιώσει και να ενσωματωθεί όσο το δυνατόν καλύτερα στο νέο πολιτιστικό και κοινωνικό περιβάλλον της χώρας και του σχολείου. [Αναφορά: Banks, J. A. (1994). An introduction to multicultural education. Needham Heights: Allyn and Bacon]

Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

1. Ενισχύστε την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών μέσω της διοργάνωσης συζητήσεων με γονείς μαθητών μεταναστών, προσφύγων ή αιτούντων άσυλο, αλλά και μέσω της συστηματικής τους επιμόρφωσης αναφορικά με τις κυρίαρχες αξίες αυτών των ομάδων μαθητών από εκπροσώπους των αντίστοιχων κοινοτήτων.

[Αναφορά: McBrien, J. L. (2005). Educational needs and barriers for refugee students in the United States: A review of the literature. Review of educational research, 75(3), 329-364.]